

Impulssi suomalaiselta veljeskunnalta

PEKKA ERVASTIN RUUSURISTILÄISVIISAUS

Pekka Ervastia on joskus sanottu pohjolan gnosiksen keulakuvaksi. Tämä saattaa kuulostaa kylmän kalsealta, mutta suomalaisen viisaudenopettajan, Pekka Ervastin (1875-1934) teokset lämmittävät sydäntä. Ervast kirjoitti kaiken suomeksi, ja siksi hänen teoksensa tunnettiin pitkään vain kotimaassaan. Rudolf Steiner tunnisti hänen valtavan lahjakkuutensa ja vieraili hänen luonaan Helsingissä vuonna 1912. Nyt tämä henkinen perintö nousee vähitellen esiin eristyneisyydestään käännösten ansiosta. Suomenkin ulkopuolella tiedostetaan yhä paremmin, että Pekka Ervast on yksi aikakautisista Valonkantajista, jotka inspiroivat jokaista totuudenetsijää.

Meillä ihmisillä on sisäinen inspiraationlähde, sisäinen, näkymätön, aineeton elämä. Olemme henkisiä olentoja, joilla on sielu. Siltä osin olemme toisen, henkisen, näkymättömän maailman asukkaita, kun taas fyysinen ruumiimme elää näkyvässä maailmassa. Ajattelullamme ja tunne-elämällemme on fyysinen puolensa, mutta ne voidaan suunnata myös niin, että voimme sieluina – ajattelevina, tuntevina ja tahtovina minuuksina – saada inspiraatiota jumalallisesta maailmasta.

Annamme pähkinänkuoressa suomalaisen runoilijan ja kirjailijan, Pekka Ervastin syvällisesti henkisen näkemyksen kaksinaisuudesta. Hän oli oppinut mies, joka edisti maansa henkisen ilmaston kehitystä merkittävästi 1900-luvun alkupuolella. Vasta viime vuosisadan loppupuolella Skandinavian ulkopuolellakin on saksannosten ja englanninosten ansiosta havahduttu huomaamaan, kuinka syvälinen Pekka Ervastin Valon sanoma oli. Hänen oivalluksensa ovat koottuna yli 1300 esitelmässä, lähes sadassa kirjassa ja *Dao De Jingin* sekä *Dhammapadan*, Buddhan aforismien, suomennoksissa.

ORPO IHMISKUNTA

Pekka Ervast luennoi loistavasti ja intelligentisti filosofian, teosofian ja moninaisten uskontojen suurinta pohdiskelua aiheuttavista kysymyksistä. Hänen sanomansa tavoittaa totuudenetsijät kaikilta elämänaloilta. Hänen teoksensa ovat levinneet tuhansiin suomalaistieteisiin.

Laajakantoisen työnsä ansiosta hänestä tuli ja hän on yhä Suomen kansan kiistaton viisaudenopettaja. Ervast näyttää alusta alkaen omanneen kyvyn herättää kiinnostuneet totuudenetsijät henkiseen toimintaan.

”Me ihmiset olemme yhteisessä kelpaamattomuudentilassa ja voisimme auttaa toisiamme. Jos tajuamme tämän, sydämemme vuotaa verta. Se huutaa: Etkö ymmärrä? Meidän tulisi elää veljinä ja sisarina, mutta sellaista harmoniaa emme saavuta. Olemme niin typeriä, niin järjettömiä, kyllä: niin sokeita!”

Suomalaisen näkijän visio on onneksi kuitenkin myötäelävä. Vilpiton etsijä löytää ensimmäisen totuuden: ihmiskunta on ”jäänyt orvoksi” ja se on irtautunut jumalallisesta alkuperästään.

Universaalissa viisaudenopissa tähän viitataan usein mielikuvalla ”lesken poika”. Paluutiellä alkuperään ihmiskunta kohtaa runsasti tuskallisia kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan. ”Klassinen kuvista ja kirjoista saatu tieto ei riitä, sillä se on epätäydellistä ja riippuu mielikuvituksesta. Tarvitaan fyysisen kokemuksen tuottamaa tietoa aisteistamme, ja se on usein kivuliasta ja palaa sieluun elävänä tietona. Sellaisen tiedon voimme ikään kuin nähdä, kuulla, haistaa ja maistaa.”

JEESUS JA KRISTUS

Pekka Elias Ervast syntyi Helsingissä joulukuun 26. päivä vuonna 1875. Hänen uskonnollinen opetuksensa alkoi evankelis-luterilaisessa kirkossa. Hänen käsityksensä mukaan Jeesus Kristus ilmestyi hänelle hänen ollessaan 18-vuotias. Se selittänee, miksi hän kuvaili selkein sanoin Jeesuksen ja Kristuksen suhdetta: "Jeesus Nasaretilainen oli ihminen, jossa Kristus tai Jumalan Poika oli kehittynyt siten, että ne jotka näkivät Jeesus Kristuksen, näkivät myös Isän. Jeesus oli samanlainen ihminen kuin me muutkin. Koska Kristus täytti Jeesuksen, hänen työnsä, sanansa, ajatuksensa ja tunteensa olivat olennaisesti Jumalan (ainoan) Pojan töitä, sanoja, ajatuksia ja tunteita."

Ervast alkoi opiskella romaanisia kieliä ja myöhemmin Intian uskonnollista historiaa, sanskriittia ja filosofiaa. Vuonna 1896, hänen ollessaan 21-vuotias, hän koki henkisen uudestisyntymän ja lähti yliopistosta, koska siellä "ei ollut aidosti vakavamielistä elämäntarkoituksen etsintää". Tunnistamme vastaavan kokemuksen ja elämänmuutoksen monilla muillakin Valonkantajilla, joita ovat esim. Gottfried Arnold ja Peter Deunov.

Taiteessa elettiin realismin vastareaktiona symbolisimin vaihetta. Taiteilijaa kiinnosti näkymätön todellisuus, ei niinkään näkyvän todellisuuden pikkutarkka kuvaaminen. Noihin aikoihin syntyi taidesuunta karelianismi. Taiteilijat inspiroituvat Itä-Suomesta ja Karjalasta (joka nykyään kuuluu valtaosin Venäjään) ja tekivät matkoja sinne löytääkseen aineksia autenttisesti suomalaiseen taiteeseen. Karelianismi edusti Suomea kansallisromantiikan väkevimmissä muodoissa ja saavutti huipunsa Gallen-Kallelan maalauksissa ja Sibeliuksen musiikissa.

Ei ihme, että Ervast myöhemmin liittyi tähän perinteeseen laatimalla syvällisen esoteerisen tulkintansa *Kalevalasta*. Sitä ennen hän kuitenkin syventyi yksityiskohtaisesti Platonin, Eckhartin, Seusen, Taulerin, Paraelsuksen ja Brunon teoksiin. Ne muodostivat elinikäisen viitekehyksen hänen gnostisille löydöksilleen.

Vuonna 1907 hän osallistui Teosofisen Seuran Suomen osaston perustamiseen, ja hänestä tuli sen ylisihteeri. Tässä tehtävässään hän tapasi vuonna 1912 Rudolf Steinerin, joka osallistui Suomen Teosofisen Seuran vuosikokoukseen Helsingissä.

RUUSURISTI

Erilaiset reaktiot ensimmäiseen maailmansotaan etäännyttivät toisistaan Teosofisen Seuran kansainvälisen johtajiston ja Ervastin, joka alkoi keskittää tarmonsaa Seuran erilliseen, esoteeriseen osastoon. Vuonna 1920 hän käynnisti uuden yhteisön, Ruusu-Ristin. "Nimi Ruusuristi viittaa uuden yhteisön uskonnolliseen kieleen. Ruusu-Risti tutkii kaikkia uskontoja ja mytologioita. Tutkimuksissaan se luo yhteyden Jeesus Kristuksen mysteereihin ja pyrkii elämään niiden hengessä. Se elähdyttää kristinuskon olennaista henkeä ja auttaa länsimaisia kirkkoja ymmärtämään sen opetusten vertauskuvallisia, mystisiä ja hunnutettuja merkityksiä. Ruusu-Risti puhdistaa ja elävöittää elävänä henkisenä voimana uskovien sisäisen ja ulkoisen elämän."

Vuonna 1978 Ervastin kuolemasta oli kulunut 44 vuotta, mutta vielä silloinkin eräs hänen pioneerivaiheen ihanteistaan toteutettiin; alettiin rakentaa asumisyhteisöjä, joissa vakavamieliset totuudenetsijät saattoivat oleskella ja tehdä työtä henkisen kehityksensä hyväksi seesteisissä olosuhteissa ja palvelen. Perustettiin kaikkiaan kolme kommuunia, joissa oli neljäkymmentä jäsentä kussakin.

Ervastin työtä jatkettiin sen lisäksi kahdessa yhteisössä: Kristosofiassa ja Ruusu-Ristissä. Jälkimmäisessä ryhmässä oli 900–1000 oppilasta ja sillä on yhteyksiä Lectorium Rosicrucianumin

nykyisiin oppilaisiin luentojen vaihdon muodossa. Ruusu-Ristin henkistä polkua kuvaa se, että heidän julkinen työnsä sisältää Jan van Rijckenborghin kirjan *Kristillinen vihkimysmysteeri - Dei Gloria Intacta* luvun *Uuden ihmisen esoteeriset ominaisuudet*.

VIHKIMYSPOLKU

Ervastin merkkiteoksena voitaneen pitää *Kalevalan avainta*, tulkintaa 1849 julkasitusta Suomen kansalliseepoksesta Kalevalasta. Kalevala sisältää lauluja, joita tavallinen, usein köyhä kansa lauloi arkitoimissaan. Monilahjakkuus Elias Lönnrot (1802-1884) keräsi tuhansia lauluja ja kävi ihmisten kodeissa kuudella kesäkiertueella Karjalassa, osallistuen itsekin usein laulantaan. Lönnrot valikoi taitavasti alkuperäistekstien aarteistosta lauluja, joista muodostui jokseenkin yhtenäinen kertomus. Keskeistä eepoksessa on kuohuvat tapahtumat keskeisen esineen, Sammon, ympärillä. Väinämöinen, näkijä, ajattelija, laulaja ja shamaani, oli käskenyt takoa sen. Runoissa Sampo kuvataan viljaa, suolaa ja rahaa jauhavaksi myllyksi, joka tuottaa vaurautta. Siksi kaikki haluavat Sammon itselleen. Eepos on nykyään käännetty yli 60 kielelle. Alun alkujaan sitä tulkittiin historiallisena ja sen katsottiin heijastavan oletettua Kulta-Aikaa, koska tämä tulkinta palveli hyvin suomalaisen identiteetin jälleenrakentamista. Myöhemmin mytologinen tulkinta pääsi voitolle. Nykyään ollaan yleisesti vakuuttuneita siitä, että Kalevala on 1800-luvun kulttuurin tuote.

Ervast ei yhtynyt tällaisiin uskomuksiin, vaan julkaisi vuonna 1916 sensaatiomaisen, urauurtavan selityksensä, jonka mukaan Kalevalalla on yhteys suomalaisten orastavaan sisäiseen kristillisyyteen ja se on vihkimystien vertauskuva!

YKSI IDENTITEETTI: KRISTUS

Vaikka Ervast tutki intensiivisesti Suomen kansalliseeposta, kansallismielisyys oli hänestä vastenmielistä. Hänen käsityksensä mukaan tosietäjälle ja Jumalantuntijalle on kansallisuudesta riippumatta vain yksi identiteetti: Kristus. "Kristuksessa kaikki ihmissielut ovat yhtä. He muodostavat yhden suuren mystisen ruumiin, johon ihmiskunnan Logos, Kristus, pukeutuu. Se on *Corpus Christi!*" "Aikalaisilleen oli vanhinko, että Ervast teki työtä erittäin rajoitetusti käytetyllä kielellä, ja eli pienessä maassa, joka oli tuohon aikaan eristyneessä asemassa. Hän oli hyvin perehtynyt valtauskontoihin ja lukuisiin erilaisiin kulttuureihin. Hän eli *uomo universalena* totuudessa ja rakkaudessa, jumaluuden pysyvässä polttopisteessä", kirjoitti hänen elämäkerturinsa John Major Jenkins.

Pekka Ervastin tekstien valovoiman suotuisaa vaikutusta on vasta alettu - vastahakoisesti - tunnustaa maailmanlaajuisesti. Pekka Ervastin mukaan Sampo on täydellisen henkiruumiin vertauskuva. Se että se lopulta särkyy sirpaleiksi tarkoittaa sitä, että Sampo, viisauden alkulähde ja onnen airut, ei kuulu yhdelle ihmiselle. Sammon tulee hajota kappaleiksi, niin että jokainen saa palansa siitä.

Entä Sammon pysyvyys? Onko sen takana suuri mysteeri? Ervastin mukaan tulevaisuuden henkiinherääminen kätkeytyy Sammon menettämiseen. Sellainen on elämänlaki. Sen mukaan henki palaa kaikkeen henkisesti kadotettuun. Silloin kaikki saadaan takaisin. Joka kadottaa elämänsä, saa ikuisen elämän.

Kalevala päättyy vaikuttavasti episodiin Marjatasta, siveästä neidosta ja hänen lapsestaan, joka saa Väinämöisen lähtemään. Tässä kohtaa koko eepos saa tulkinnan, joka tekee siitä täysin

ymmärrettävän: kristinusko valtaa alaa Suomessa, mutta erittäin persoonattomasti ja ajasta ja paikasta vapaana.

Marjatan tulee huolehtia, että lapsi pelastuu karkealta Ruotukselta, jonka rooli muistuttaa Herodesta. Missään ei viitata historialliseen Kristukseen. Väinämöinen lähtee murheissaan kansansa parista, kun kristinusko rantautuu ja poika kastetaan.

"Viimeinenkin epävarmuus hävisi Väinämöisen mielestä. Kyynel vierähti alas hänen ryppyistä poskeaan, taakka putosi hänen harteiltaan. 'Kyllä poikani, sinä olet voittaja', hänen sydämensä kuiskasi riemusta täyttyen, 'ja minä olen nyt vapaa lähtemään, mutta myös riemullisesti palaamaan. Kiitos ja kunnia Luojallesi.' Sitten vanhus kastoi hänet ja kutsui tätä kallista lasta koko Karjalan kuninkaaksi ja herraksi sekä kaiken varjelijaksi."

Kuvateksti sivulla 38

Ilmarinen, Kalevalan sankari, takoo Sammon (vaurautta jauhavan myllyn). Kuvakudos esittää Suomen kansalliseepoksen X runoa. Kuvakudos: J. Alanen, 1989

Kuvateksti sivulla 40

Ystäväysten kokoontuminen Ruururistin talolle Suomessa. Pekka Ervast on toinen vasemmalta.

Itsensä tyhjentäminen ja itsensä kieltäminen

Dialektinen viisaus - niin älyllinen kuin esoteerinenkin - on hulluutta Jumalalliselle Ihmiselle. Nykyajan Ruusuristi hyökkää tietoisesti kaikkia maisen ihmisen esoteerisia näkemyksiä ja johtopäätöksiä vastaan. Ideana ei ole että "minän", joka on nyt kiinni alemmassa ihmisessä, tulisi tietyllä hetkellä löytää Tosi Itsensä ja yhtyä siihen. Ei, todellinen "minä", todellinen jumalkipinä, on Tosi Itsessä, joten Taivaallisen Itsen jumalkipinä tulee vapauttaa maisen persoonallisuuden "minästä".

Koko asia käännetään ympäri: maisen persoonallisuuden, joka haluaa vapautua, tulee kadota! Toisen, joka on Jumalan henkinen poika, tulee kasvaa ja maisen persoonan tulee vähetä. Miten se toteutetaan? Tyhjentämällä itsensä ja kieltämällä itsensä, jättämällä itsensä huomiotta ja hävittämällä itsensä koko dialektisesta ihmisestä Kristus-hierarkian avulla. Siltä saamme tarvittavan voiman. Meidän tulee käydä käsiksi kaikkiin kantaviin voimiimme, vaalimiimme luontaisiin tapoihin ja meille niin pyhiin uskomuksiin; toisin sanoen kaikkiin harhakäsityksiimme. Se tapahtuu syöksemällä valtaistuimeltaan kaikki maisen persoonallisuuden ns. korkeammat kyvyt ja kaikki siihen liittyvät magneettiset voimavarat, jotka ovat aina peräisin itse kunkin menneisyydessään rakentamasta luonnosta. Se tapahtuu raivaamalla tie todelliselle jumalolenolle katumusta saarnaten, kerjäläisenä, edeltäjänä, joka puhuu Johannes Kastajan tavoin: Hänen tulee kasvaa ja minun vähetä. Jan van Rijckenborgh, *Kristillinen vihkimysmysteeri - Dei Gloria Intacta*. Helsinki 2010.

Viisaudensanat eivät koskaan katoa

Kalevalassa on viisikymmentä runoa tai lukua. Elias Lönnrot kokosi ne vanhoista lauluista ja balladeista ja palautti ne kansalleen eepisenä runoelmana. Teos on käännetty kaikille Euroopan kielille ja kiinaksi, japaniksi ja mm. Norsuunluurannikolla, Ghanassa, Kamerunissa ja Beninissä puhutuksi fulfulden kieleksi. Huolimatta suomalaisuudestaan Kalevala ei aukea helposti suomalaisillekaan. Aluksi vain harvat pystyivät lukemaan eeposta, koska maan ylempi sääty oli ruotsinkielinen. Vei aikansa ennen kuin eepos sai paikkansa suomalaisten kollektiivisessa tietoisuudessa. Nykyään Kalevala lyö leimansa monessa kohtaa suomalaista kulttuuria, esimerkiksi nimistöissä: Marjatta-, Ilmari- tai Kalervo-nimiset ihmiset asuvat Tapiolassa (metsän jumalten alueella) tai Kalevalankadulla. He voivat lukea sanomalehtiä, joiden niminä ovat Sampo, Kaleva tai Kalevan kansa, ottavat osaa Kalevankisoihin, vuosittain järjestettäviin yleisurheilukilpailuihin. Pekka Ervast tunnisti kuitenkin ensimmäisenä kansalliseepoksen olevan "pyhä kirja". Hänen esoteerisen analyysinsä tunnuslauseena on 17. runon sitaatti: "Tietoa ei voida kätkeä eikä varastoida salaiseen maanalaiseen kuoppaan. Viisaudensanat eivät milloinkaan katoa, ne ovat tuhoutumattomia, vaikka viisaat kuolevat."

Paljastettu Kalevala

Eepoksen kolme päähenkilöä ei voida kutsua jumaliksi eikä sankareiksi, vaan pikemminkin olennoiksi tai olemuksiksi. He ovat Väinämöinen, vanha runonlaulaja, seppä Ilmarinen ja huoleton veikko Lemminkäinen, tulevaisuuden voima. He ilmaisevat itseään omituisella, kerrassaan yli-inhimillisellä kielellä, jonka merkitys on yli-inhimillinen. Joskus he ovat lähestulkoon kuin hirviöitä arvoituksellisessa palapelissä. Ilmarinen takoo Sammon (vaurautta tuottavan maagisen myllyn) vieraille alueelle, jossa asuvat nk. vanhemmat veljet, suomalaisia alkukantaisemman ihmiskunnan veljeskunta. Hän takoo sen Väinämöisen käskystä. Tarina jatkuu toisella kaukaisella alueella, jossa ajan mittaan tapahtuu kaikenlaista. Tulee kuitenkin aika, jolloin Väinämöisen ja Ilmarisen on pakko noutaa Sampo takaisin. Vaarallisella ja uhkaavalla paluumaltkalla Sampo särkyä palasiksi.

"Vaka vanha Väinämöinen
Näki tyrskyn työntelevän,
Hyrskyn maalle hylkeävän,
Aallon rannalle ajavan
Noita sampuen muruja,
Kirjokannen kappaleita.
Hän tuosta toki ihastui,
Sanan virkkoi, noin nimesi:
"Tuost' on siemen sikiö,
Tuosta kyntö, tuosta kylvö,
Tuosta kasvu kaikenlainen,
Tuosta kuu kumottamahan,
Suomen suurille tiloille,
Suomen maille mairehille,"

Kiitokset:

Tri Adriaan van de Hoevenille (Groningenin yliopisto) hänen kriittisistä huomioistaan ja raakaversioiden luvustaan sekä lähdekirjallisuuden tarjoamisestaan.

Kirjallisuusviitteitä:

Pekka Ervast: Kalevalan avain; Pieni Ruusuristiläiskatekismus; Jumala ja onni; Jumalallinen siemen, The esoteric teachings of Jesus, esipuhe Richard Smoley, Wheaton, Illinois 2010;

A van der Hoeven, The Dutch translations of the Kalevala

Rudolf Steiner: Der Wesen der nationalen Epen mit speziellem Hinweis auf Kalevala, Helsinki 1912

Anneli Asplund ja Ulla Lipponen: Aldus ontstond de Kalevala (käännös Adriaan van der Hoeven), Helsinki 1985

www.pekkaervast.net/teokset

www.teosofia.net/ruusuristiL/